

Наша СЛОВА

Газета выходзіць з сакавіка 1990 года

№ 46 (937) 18 ЛІСТАПАДА 2009 г.

Івацэвічы: ушанавана памяць Рамана Скірмунта

У Івацэвічах на Дзяды ў прэка-каталіцкай парафіі абраза Маці Божай Жыровіцкай усталявалі мемарыяльную шыльду ў гонар беларускага грамадскага дзеяча і палітыка Рамана Скірмунта.

Ва ўрачыстасці асвячэння мемарыяльнай шыльды бралі ўдзел святары прэка-каталіцкай царквы ў Івацэвічах і ў Гародні.

Усталяваць шыльду блізка да месца смерці і пахавання Рамана Скірмунта — гэта была ініцыятыва сяброў Інстытута гістарычных даследаванняў ЕГУ. Фундатарамі сталі вядомыя гісторыкі Захар Шыбека, Аляксей Смялянчук, Сяргей Харэўскі, Сяргей Токць, Аляксей Краўцэвіч, Аляксей Белы, Зміцер Салаш, Пенадзь Сагановіч, Андрэй Кіштымаў ды іншыя.

Аўтар шыльды — гарадзенскі скульптар Уладзімір Панцялееў. На шыльдзе напісана: «Раман Скірмунт (1868-1939) — патрыёт Беларуска-Літоўскага краю, кіраўнік ураду БНР (1918)».

Раман Скірмунта застрэлілі 70 гадоў таму ў вёсцы Парэчча на Піншчыне на загад

савецкага камісара.

Раман Скірмунт быў прадстаўніком слаўнага ліцьвінскага роду, актыўным хрысціянінам і ўнёс у палітыку пераломнага часу пачатку 20-га стагоддзя прыклад хрысціянскай маралі. Ён стаў на бок незалежнай беларускай дзяржавы ў Беларускай Народнай Рэспубліцы, падаўшы прыклад заможным людзям Бяцькаўшчыны. Раман Скірмунт ачолю прыватную пільну ў беларускім нацыянальным руху, ператварыўшы сам гэты рух у агульнанацыянальны

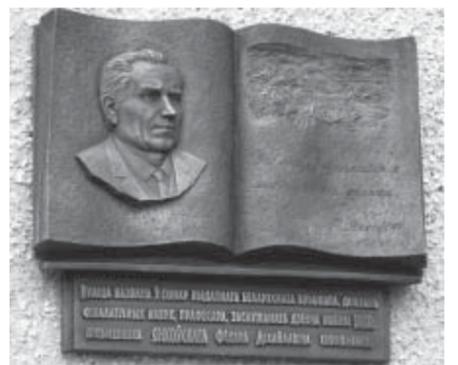
Адкрыта мемарыяльная шыльда ў гонар філолага Фёдара Янкоўскага

13 лістапада ў Менску на вул. Янкоўскага, 5, адкрылася мемарыяльная дошка вядомаму беларускаму вучонаму, доктару філалагічных навук, прафесару, заслужанаму дзеячу БССР, пісьменніку Фёдару Міхайлавічу Янкоўскаму.

Ва ўрачыстай цырымоніі бралі ўдзел прадстаўнікі гарадской і раённай адміністрацый, дачка вучонага Грына Янкоўскага, святар праваслаўнага храма святога архангела Міхаіла айцец Аляксандр.

ЯНКОЎСКИ Фёдар Міхайлавіч (21.9.1918, в. Клетнае Глускага р-на Магілёўскай вобл. — 13.11.1989), бел. мовазнавец, пісьменнік;

140 гадоў з дня нараджэння Казіміра Стаброўскага

СТАБРОЎСКИ Казімір (21.11.1869, в. Маёнтак Круплянны, Карэліцкі р-н Гарадзенскай вобл. — 8.6.1929), жывапісец, педагог. Творчасць звязана з маст. жыццём Беларусі, Польшчы, Расіі. Вучыўся ў Пецябургскай АМ (1887—94), акадэміі Жуліяна ў Парыжы. Пасля 1894 жыў і працаваў на Гарадзеншчыне. Удзельнічаў у маст. выставах у

Пецябургу, Парыжы, Мюнхене, Венецыі. З 1902 чл. Т-ва польскіх мастакоў «Штука» і Т-ва падтрымкі прыгожых мастацтваў. Заснавальнік кіраўнік (1904—09) Школы прыгожых мастацтваў у Варшаве. У 1922 заснаваў аб'яднанне мастакоў «Sursum Corda». Ствараў кампазіцыі фантастычна-сімвалічнага характару, пейзажы, партреты ў стылі мадэрн. Сярод

работ: «Магамет у пустыні» (1894), «Цішыня ў вёсцы» (паміж 1894—1900), серыя з 11 карцін «Шэсце на вальніцы», «Белая ноч у Петраградзе каля раз'езда», «Змярканне ў Лазенкаўскім парку ў Варшаве», «Белыя ночы», партреты С. Дамброўскага, Ф. Радашэўскага, Л. Рытлінскай, В. Семяшковай і інш.

заснавальнік бел. фразеалогіі. Засл. дз. нав. Беларусі (1972). Д-р філал. н. (1970), праф. (1971). Скончыў Гарадзенскі пед. ін-т (1948). Працаваў настаўнікам. З 1953 у Менскім пед. ін-це (у 1956—82 заг. кафедры). Даследаваў фанетыку, арфаэпію, лексіку, фразеалогію, граматыку бел. нар. і літ. мовы, яе гісторыю: «Дыялектны слоўнік» (вып. 1—3, 1959—70), «Беларускае літаратурнае вымаўленне» (1960), «Беларуская фразеалогія» (1981), «Гістарычная граматыка беларускай мовы» (1983) і інш. Упершыню ў бел. мовазнаўстве раскрыў сутнасць перакладу фразеалагізмаў (немаг-

чымасць даслоўнага перакладу, неабходнасць падбору адпаведнікаў у мове перакладу). Складальнік зборнікаў крылатых слоў і афарызмаў, прыказак і прымавак, параўнанняў, многіх фразеалагічных і тлумачальных слоўнікаў.

У савецкі час быў для беларусаў адным з сімвалаў змагання за беларускую мову Яго творы фармавалі беларускі светапогляд ў 70-80-я гады. Паспеў стаць адным з заснавальнікаў ТБМ. Памёр з надзеяй, што беларусы прадоўжаць яго справу і не папусцяць на здзек сваю родную мову.

Паважаныя сябры!

Канферэнцыя Менскай абласной арганізацыі ТБМ адбудзецца 29 лістапада 2009 г. у сядзібе па вул. Румянцава, 13.

Абмяркуем планы і вынікі нашай працы. Запрашаюцца сябры Рады, рэвізійнай камісіі, дэлегаты арганізацый і суполак. Пачатак а 13 гадзіне.

ISSN 2073-7033

Правінцыйныя дзівосы

Сумныя лічбы
рэйтыngu

Супрацоўнікі Слуцкай раённай цэнтральнай бібліятэкі на старонках мясцовай раёнальнай газеты пад рубрыкай “Кніжны праспект” апублікавалі рэйтынг самых чытаных пісьменнікаў за першую палову 2009 года. У спіс трапілі 22 прозвішчы сучасных расейскіх пісьменнікаў Барыса Акуніна, Дар’і Данцовай, Людмілы Уліцкай, эмігранткі Дзіны Рубінай, якая жыве зараз у Ізраілі, некалькі замежных аўтараў.

Натуральна кніжкі іх рускамоўныя. Але ні адзін з класікаў беларускай літаратуры ў той спіс не трапіў. Ні Уладзімір Караткевіч, ні Іван Мележ, ні Янка Брыль, ні Васіль Быкаў, ні Іван Шамякін, рэйтынг твораў якіх яшчэ чатырнаццаць гадоў таму, да сумна-вядомага рэферэндуму 1995 году, быў даволі высокім.

А гэта, на маю думку, сведчанне нізкай нацыянальнай самасвядомасці бальшыні наведвальнікаў бібліятэкі, найперш мясцовай інтэлігенцыі, як самай адукаванай часткі грамадства, нажалі ўжо няздольнай бачыць неабходнасць чытаць кніжкі беларускіх аўтараў, тым болей, выдадзеных у 60-80-я гады мінулага стагоддзя, а такіх на кніжных паліцах бальшыня. Новыя творы сяброў Саюза беларускіх пісьменнікаў, што выходзяць без бюджэтнай датацыі мізэрнымі

накладамі і амаль не даходзяць да бібліятэк, у кнігарні, можна набыць хіба што ў сталіцы, у прыватных шапіках, якія для правінцыялаў маладаступныя – далёкія.

Адзінае, што парадавала у гэтым “Кніжным праспекце”, дык грунтоўная аналітыка на творчасць аднаго з 10-ці пісьменнікаў, якія здзівілі свет – Аляксандра Салжанічына, з пералікам яго найболей вядомых твораў – “Архіпелаг ГУЛАГ”, “У крузе першым”, “Ракавы корпус”, “Адзін дзень Івана Дзянісавіча” і іншых. У самы раз, бо многія маладыя людзі мала што ведаюць пра творчасць гэтага аўтара. Творы якога патрэслі свет праўдай аб таталітарнай сістэме ў былым СССР.

Як рэклама
згарчыла водар
мёду

Недаўна нейкая кампанія “Медомір” зладзіла ў Слуцку пяцідзённую кірмаш мёду, пад які ў гарадскім Доме культуры аддалі вялікую залу. А над цэнтральнай вуліцай горада загадзя былі нацягнуты дзве шматметровыя рэкламныя расцяжкі з рускамоўным тэкстам.

Такія ж дзве нацягнулі і перад уваходам у Дом культуры з думкамі кідкага памеру: “Ярмарка мёда”. Мясце гэта здзівіла і нават засмуці-

ла: чаму пчаларам з расейскай глыбінкі – з Краснадарскага, Алтайскага краёў, з Арлоўскай, Варонежскай, Ліпецкай, Рас-тоўскай і іншых губерняў не напамнілі на тых расцяжках, што яны прыехалі ў беларускі горад, а не ў падмаскоўны Суздаль? Дзе ж наша нацыянальная годнасць? Пазваніў аднаму з намеснікаў старшыні райвыканкаму і выказаў тое што мяне засмуціла. Параіў пасадзейнічаць, каб у тых расцяжкі перад уваходам у Дом культуры ўнеслі дробязную, але важную папраўку, каб гучэла па-наску: “Кірмаш мёду”. Мне адказалі што дадуць каманду службе ЖКГ унесці папраўку. Паверыў. А калі ў дзень адкрыцця кірмашу падышоў да Дома культуры, то замяні ніякай не ўбачыў! Нехта палічыў яе дробязню, не вартаю ўвагі.

Не дзіва, што і нашы беларускія пчалары, якія прыехалі з Віцебшчыны, Лепельскага і іншых раёнаў краіны ўсю рэкламу сваёй прадукцыі, пры тым высокакаснай (яна ішла нарасхоп), уключаючы і назву свайго раёна, далі на рускай мове.

І ў іх не абудзілася нацыянальная годнасць! На пытанне, чаму ж забыліся, што ёсць у нас свая родная, самая мілагучная ў свеце мова, з усмешкамі паціскалі плячыма.

Мікола Кутнявецкі,
г. Слуцк.

Мовазнаўчы досвед

Адлуп - лупцаванне - лупцоўка. “Сашку карціць загарыць з ёю, але ён баіцца: раптам і тут напаткае адлуп, як колькі хвілінаў таму ад бацькі?” (Дзеяслоў. 2009. № 4, с. 50).

Адлуп - нульсуфіксавае ўтварэнне ад дзеяслова *адлупіць* ‘адлупцаваць, моцна набіць каго-небудзь’: *адлуп (-іць)*. Як і ўсе нульсуфіксавыя аддзеяслоўныя ўтварэнні, слова *адлуп* досыць выразнае і экспрэсіўнае, частае ў вусным і пісьмовым маўленні. Але ў слоўніках не фіксуецца, на яго месцы - суфіксавыя дэрываты *лупцаванне і лупцоўка* (ад *лупцаваць*).

“Беларуска-рускі слоўнік” (Т.1, 1988, с. 82) падае *адлуп* як лесазнаўчы тэрмін: “*Адлуп, -пу, м. лес. отлуп*”.

Паховіны - пахаванне. “Тыдзень ад паховінаў цёткі Любы пад знакам прысутнасці ў двары старонніх людзей” (Дзеяслоў. 2009. № 4, с. 53).

Паховіны - вытвор з суфіксам *-ін-ы* ад дзеяслова *пахаваць* (з пераходам націску на папярэдні склад): *пахав-іны* → *пахов-іны*. Слова не трапіла ў акадэмічны слоўнік (на яго месцы - *пахаванне*), хоць у жывой народнай мове ўтварэнняў на *-овіны(-авіны)* нямала: *дамовіны, заповіны* (ад *запіваць*) і *запоіны, шлюбавіны*...

Як сведчыць акадэмічная “Беларуская граматыка” (Ч. 1. Фаналогія. Арфаэпія. Марфалогія. Словаўтварэнне. Націск. - Мінск, 1985, с. 264), утварэнні з суфіксам *-ін-ы (-ын-ы)* складаюць прадукцыйны тып у гутарковым стылі (*запросіны, закосіны*). Бальшыня ўтварэнняў называе абрады.

Дазнавец - следчы. “Найбольш назалюць дазнаўчы... Найбольш усім траім чамусці абыходзіць дазнацца, ці мела нябожчыца спадкаемную схільнасць да самазабойства”. (Дзеяслоў. 2009. № 4, с. 53).

Слоўнікі фіксуюць толькі *следчы* - “службовая

асоба, якая вядзе следства - высвятленне органамі юстыцыі абставін, звязаных са злачынствам” (Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. 1996, с. 608). Гэта - калька рас. *следователь*. Праўда, бачым у слоўніках і слова *дазнанне* ‘папярэдняе расследаванне крымінальнай справы для ўстанаўлення факта злачынства і павінных у ім асоб’. (Тамсама, с. 166).

Наватвор *дазнавец* і ўзнік ад *дазнацца/дазнанне* (праз ступень дзеяслова незачыненага трывання *дазнавацца*) з выкарыстаннем суфікса *-ец*: *дазнав-ец*.

Слова вартае замацавання як юрыдычная тэрміналагічная адзінка побач з аднакаранёвым *дазнанне*, якое падаецца слоўнікамі з паметай “юр.” (юрыдычны тэрмін) (Беларуска-рускі слоўнік. Т.1, 1988, с. 351).

Спадкаемны - спадчыны. “...Ці мела нябожчыца спадкаемную схільнасць да самазабойства”. (Дзеяслоў. 2009. № 4, с. 53).

Слоўнікі фіксуюць лексему *спадкаемец* з семантыкай ‘той, хто прадаўжае чые-небудзь традыцыі, чыю-небудзь дзейнасць// ж. *спадкаемніца*’ прым. *спадкаемскі*. (Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. 1996. С. 614). Прыметнік *спадкаемскі*, што тут фіксуецца, мае семантыку прыналежнасці.

Наватвор *спадкаемны* - ўтварэнне ад *спадкаемец* (з адціненнем *-ец*) з захаваннем значэння ‘уласцівы спадкаемны тып у гутарковым стылі (запросіны, закосіны). Бальшыня ўтварэнняў называе абрады.

Форма *спадкаемны* стаецеца з літаратурнаю нормаю (параўн. слоўнікавае *спадчыны*) і вартае занатавання ў нарматыўным слоўніку.

Тэлефанаваць - а не тэлефаніраваць.

Ад пазычанага слова *тэлефон* дзеясловы ўтвараюцца ў беларускай мове з выкарыстаннем спрадвечнага суфікса *-ава-* і вытворнага ад яго

-ізава: *тэлефанаваць, тэлефанізаваць*, як і *тэлеграф* → *тэлеграфавачы; манеўр* → *манеўраваць, прэмія* → *прэміяваць, палітура* → *палітураваць, раён* → *раёнаваць, масаж* → *масажаваць*...

На жаль, у нашых слоўніках да гэтага часу бачым штучную “-іравую” форму “*тэлефаніраваць*”. Так, у найноўшым “Тлумачальным слоўніку беларускай літаратурнай мовы” (2005, с. 672) чытаем: “*Тэлефаніраваць*, зак. і незак. Паведамляць (паведамляць) па тэлефоне, а таксама пазваніць (званіць) па тэлефоне”. Гэта таксама, як у яго папярэдніку: “*Тэлефаніраваць*... Пазваніць па тэлефоне// пра што і з дадан. сказам. Паведамляць (паведамляць) што-небудзь па тэлефоне. “*Тэлефаніраваць пра тэрмін канферэнцыі*”. (ТСБМ, т. 5, кн. 1, 1983, с. 575). Але ж няма тут пацвярджальнай інфармацыі з тэкстаў знаных аўтараў (пісьменнікаў, навукоўцаў).

Пра штучнасць формы на *-іраваць* сведчыць і дзеяслоўная лексема без элемента *-ір-* (ад таго ж утваральнага слова) *тэлефанізаваць* ‘забяспечыць тэлефонам’, які падаецца на гэтай жа старонцы.

Слова *тэлефанаваць* трапіла і на старонкі “Слоўніка новых слоў беларускай мовы” (Мінск, 2009, с. 373). Гэтым словам беларусы карыстаюцца даўно і актыўна. Яго засведчыў “Руска-беларускі слоўнік” 1993 года (Мінск: “Беларуская энцыклапедыя” імя П. Броўкі, т.3, с.508): “*Тэлефоніраваць* сов. н несов. *тэлефанаваць*”. І гэтая натуральная форма (без элемента *-ір-*) у поўнай згодзе з *тэлефанізаваць*. Яны адлюстроўваюць словаўтваральную заканамернасць беларускай мовы - абыходзіцца спрадвечнабеларускім словаўтваральным сродкам *-ава-*, а не яго штучным варыянтам *-ірава-*.

Дык і надалей будзем *тэлефанаваць* у незалежнай краіне Рэспубліцы Беларусь, не прыстаючы да былога ўсесаюзнага стандарту {*тэлефаніраваць* — *тэлефоніраваць*}.

Новая кніга Васіля Зуёнка

У Менску ў выдавецтве “Беларуская навука”, выйшла новая кніга Васіля Зуёнка “*Паміж небам і зямлёй: літаратурна-лінгвістычныя эсы, эцюды, падарожныя нататкі*” — 266 с.

Аўтар кнігі — паэт Васіль Зуёнак, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы, ганароны член Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі. Старонкі яе — плён роздуму аб праблемах жыцця, літаратуры, мовы. Аўтар дзеліцца снаімі ўражаннямі аб паэзіі класікаў Янкі Купалы, Якуба Коласа, Пімена Панчанкі, калег-равеснікаў Ніла Гілевіча, Рыгора Барадуліна, Генадзя Бураўкіна, Уладзіміра Някляева, Янкі Сіпакова, даследуе сакрэты паэтычнага майстэрства. этымалагічныя глыбіні слова.

Кніга адрасуецца, як навукоўцам, спецыялістам, так і шматлікім прыхільнікам роднай літаратуры.

Рыцары і дойдлы Гародні наведалі тронную залу

Да свята Святога Губерта – дня шанавання гарадзенскага герба - гісторыкі, краязнаўцы падрыхтавалі шэраг мерапрыемстваў для гараджан. У каралеўскім Старым Замку ў троннай зале прайшла прэзентацыя кніжкі доктара гістарычных навук **Алесь Краўцэвіч** “Рыцары і дойдлы Гародні”. Вялікая колькасць адмыслоўцаў і амагараў прыйшла, каб асабіста павіншаваць аўтараў і падзівіцца на графіку афармляльніка мастака **Паўла Татарнікава**.

Доктар гістарычных навук Алесь Краўцэвіч лічыць, што кніжка цудоўна ўпісваецца ў асветніцкую нішу гарадзенскага пасольства.

Мастак Павел Татарнікаў шчаслівы, што Алесь Краўцэвіч звярнуўся для афармлення яго кніжкі, бо гэта тэма яго.

Сяргей Расолька, вядомы дызайнер Гародні, лічыць, што праца з мастаком Паўлам Татарнікавым прыносіла толькі задавальненне.

Віктар Парфёненка, Гародня.

“Дыялог” набірае абароты

10-га лістапада 2009 г. у сядзібе Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны адбылося пасяджэнне моладзевага дыскусійнага клуба на тэму “Эканамічнае развіццё Беларусі” з удзелам у якасці асноўнага выступоўцы і эксперта Яраслава Раманчука. Мерапрыемства праходзіла ў межах праекта “Дыялог”. Тэму сустрэчы і асобу запрошанага госьця ўдзельнікі клуба вызначалі загадзя і былі ўзрадаваныя магчымасцю выслухаць вядомага эканаміста і задаць яму пытанні на хвалюючыя тэмы.

У сваім выступе спа-

дар Раманчук грунтоўна распавёў прысутным аб усіх акалічнасцях эканамічнага развіцця нашай краіны цягам апошніх двух дзесяцігоддзяў. Прысутным было цікава даведацца пра тых захадзі, якія робяцца ў свеце і ў нашай краіне дзеля пераадолення наступстваў глабальнага су-светнага крызісу.

У зале прысутнічала шмат студэнцкай моладзі, маладыя людзі з цікавасцю і неаслабнай увагай слухалі вядомага эканаміста. Падчас дыскусіі адносна беларускага заканадаўства ў галіне бізнесу яны выявілі сваю арыентава-

насць, дасведчанасць у прававых пытаннях і неабыхавасць да лёсу краіны. Іх пытанні датычыліся магчымых варыянтаў развіцця нашай краіны ў будучыні, і мэтазгоднасці ўжо здзейсненых праектаў у Беларусі.

Сустрэча доўжылася больш за дзве гадзіны.

Падчас сустрэчы працавала здымачная група, а на наступны дзень 11 лістапада паведамленне пра гэту сустрэчу можна было ўбачыць у праграме навін канала “Белсат”.

Кіраўнік праекта “Дыялог”, намеснік старшыні ТБМ **Алена Анісім**.

“Усходняе партнёрства” - унікальны шанец для еўраінтэграцыі

Палітыка Еўразвязу “Усходняе партнёрства” стартава 7 траўня ў Празе. Прадстаўнікі шасці краін-партнёраў і 27 краін Еўразвязу ўхвалілі дэкларацыю новай палітыкі - генеральны план для эканамічнай інтэграцыі і палітычнага збліжэння. Мяркуюцца, што ўзровень двухбаковага і шматбаковага ўзаемадзеяння будзе залежаць ад энтузіязму кожнай з краін.

У кожнага з усходніх партнёраў - Азербайджан, Армения, Беларусь, Грузія, Малдова і Украіна - можа быць сваё стаўленне да новай палітыкі, але мэта ў іх адна: збліжэнне з Еўразвязам праз умацаванне эканамічнага развіцця і стабільнасці ў рэгіёне, развіццё дэмакратычных структур.

Што прадугледжвае “Усходняе партнёрства”?

- заключэнне (для катэгорыі - чарговай) дамовы аб асацыяцыі, якая прадугледжвае стварэнне зонвольнага гандлю; доўгатэрміновага мэта-стварэнне супольнасці эканамічных суседстваў;

- праграмы, накіраваныя на павышэнне эфектыўнасці працы адміністрацыйных структур;

- дамовы аб мабільнасці і бяспецы, якія дазваляць паралельна з пашырэннем свабоды перамяшчэння грамадзян шасці краін-удзельніц нарошчваць высілкі ў барацьбе з нелегальнай міграцыяй і карупцыяй; у якасці доўгатэрміновай перспектывы тут прадугледжаны пераход на бязвізавы рэжым;

- магчымасць адкрыцця рынку ЕЗ для кваліфікаванай працоўнай сілы;

- умацаванне энергетычнай бяспекі, у тым ліку праз інвестыцыйныя праекты ў вобласці інфраструктуры і эфектыўнага кіравання;

- у рамках новай магчымасці - шматбаковага супрацоўніцтва - прадугледжаныя праекты ў чатырох сферах: дэмакратыя, эканамічная інтэграцыя, энергетычная бяспека і кантакты паміж людзьмі;

- пашырэнне супрацоўніцтва ў сферы аховы навакольнага асяроддзя і барацьбы з змяненнем клімату;

- праграмы, нацэленыя на развіццё чалавечых сувязяў і падвышэнне ролі грамадзянскай супольнасці.

Прадугледжаныя таксама пяць амбіцыйных праграм для шматбаковага супрацоўніцтва, якія завуцца флагманскімі ініцыятывамі: у вобласці кіравання межамі; энергаэфектыўнасці; падтрымкі малага і сярэдняга бізнесу; рэагавання на катастрофы; у “Паўднёвым калідоры” - рэгіянальнай энергетычнай праграме.

Супрацоўніцтва прадстаўнікоў грамадзянскай супольнасці мяркуюцца ажыццяўляць у рамках асобнага форуму, а дэпутаты будуць абменьвацца досведам і ідэямі ў міжпарламенцкай асамблеі.

Пры гэтым узровень супрацоўніцтва будзе залежаць ад прагрэсу ў вобласці дэмакратычных рэформ і мадэрнізацыі. “Усходняе партнёрства” спрабуе сумясціць агульныя інтарэсы на аснове адзіных каштоўнасцяў: двухбаковыя адносіны будуць пашырацца ў адпаведнасці з прагрэсам у вобласці дэмакратыі, павагі правоў чалавека і прынцыпаў рынкавай эканомікі.

Брусель як быццам прапаноўвае паднос з садавінай, з якой можна выбраць самыя смачныя плады. Насамрэч “садавіна” становіцца “ядомай” для Беларусі па меры натуральнага “паспявання”.

Так, развіваючы адно-

сіны з ЕЗ, Менск можа істотна павялічыць нацыянальную фінансавую падтрымку з боку ЕЗ і атрымаць нядарэны дывідэнды ад удзелу ў шматбаковых праектах з краінамі ЕЗ і постсавецкага абшару.

На рэалізацыю новай палітыкі ў перыяд 2010-2013 гадоў Еўракамсія выдзеліла 600 мільёнаў еўра. Але гэта толькі так званы рэгіянальны бюджэт, ён будзе размеркаваны паміж праектамі “усходніх партнёраў”. Гэта значыць, той, хто прадставіць лепшыя ідэі і зробіць гэта хутчэй, атрымае больш сродкаў з гэтага бюджэту.

Між тым застаюцца і нацыянальныя бюджэты. Для Беларусі на 2007-2010 гады ён складае 30 мільёнаў еўра, але гэта пакуль непараўнальна менш за бюджэт Малдовы (209,7 мільёна) або Украіны (494 мільёна еўра).

Што датычыцца палягчэння візавага рэжыму для беларускіх грамадзян, то і наша краіна, і ЕС не супраць спраціць візавыя фармальнасці. Але для гэтага Менску трэба стаць паўнаважным чальцом Еўрапейскай палітыкі добра-суседства. Правёўшы кансультацыі з адказнымі міністэрствамі краін ЕЗ і аддзеламі еўраструктур, трэба скласці дамовы, падпісаць шэраг абавязковых дамоў, у тым ліку дамову аб палягчэнні візавага рэжыму.

Умовы для развіцця двухбаковых адносін застаюцца нязменнымі: рэалізацыя дэмакратычных рэформ. Прадстаўнікі структур ЕЗ не стамляюцца паўтараць: адсутнасць новых станоўчых крокаў і сістэмнага, паступовага прагрэсу ў вобласці дэмакратыі не дазваляць раскрыць увесь патэнцыял узаемадзеяння.

Марына РАХЛЕЙ.

Менскі Еўрафорум размаўляў па-беларуску

14 лістапада ў Менску праходзіў Беларускі еўрапейскі форум. Паводле ініцыятывы мерапрыемства, форум меў садзейнічаць дыялогу Беларусі з Еўразвязам і ўзмацніць еўрапейскі вектар развіцця краіны.

Форум быў арганізаваны рухам “За Свабоду” пад кіраўніцтвам Аляксандра Мілінкевіча, а таксама іх папалчнікамі з Незалежнаскага блоку, які нядаўна паўстаў у Менску.

Асноўная мэта форуму - абмеркаваць перспектывы супрацоўніцтва Беларусі і Еўрапейскага Звязу, а таксама прыняць план дзеянняў па рэалізацыі гэтых прапаноў.

Яшчэ адна палітычная мэта Еўрапейскага форуму - прадэманстраваць, якая сіла сёння прэтэндуе быць нумарам адзін на сцэне беларускай пазадзяржаўнай палітыкі, за якой сілай стаіць найбольш рэсурсаў. Калі казаць каротка, то выглядае, што менавіта гэтая мэта была дасягнута.

Даўнавата ўжо не было такіх арганізаваных і маштабных мерапрыемстваў. Зала МАЗ ледзь умясціла ўсіх прысутных: дэлегатаў, гасцей і журналістаў. Відэатрансля-

цыя на экран, усталяваны на сцэне, сінхронны пераклад, добра аформлены матэрыялы форуму - усё гэта дастаткова новы ўзровень правядзення грамадскіх імпрэзаў.

Даўнавата, на мерапрыемствах грамадскіх арганізацый не было так шмат замежных гасцей такога высокага ўзроўню. Даўнавата, замежныя госці не выступалі так смела з беларускай трыбуны.

А вось што пра сваю прысутнасць на форуме сказаў старшыня ТБМ Алег Трусаў:

- Я прыйшоў таму, што тут шмат сяброў ТБМ, мінімум палова ўдзельнікаў - гэта сябры нашай аргани-

зацы. Таму хацеў бы і пачуць нашу мову і, наогул, паглядзець, што гэта будзе тако. Любы сход, дзе большая палова размаўляе па-беларуску, ужо станоўчы тым, што размаўляюць па-беларуску. Я ўпэўнены, што большая палова з тых, хто будзе выступаць, будуць выступаць па-беларуску.

І ўдзельнікі форуму не падвялі. Не палова, а ўсе беларускія выступоўцы прамаўлялі па-беларуску. І гэта яшчэ адно і, мабыць, больш важнае за папярэдняе, адрозненне апошняга форуму ад ранейшых. Да гэтага без рускай мовы абходзіліся толькі з'езды ТБМ.

Марка да 400-годдзя Гальшанскага замка

МІНІСТЭРСТВА СУВЯЗІ І ІНФАРМАТЫЗАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ (Мінсвязі)
пр-т Незалежнасці, 10, 220050, г. Мінск
Тэл. (8-017) 227 38 61, факс 227 21 57
E-mail: mpt@mpt.gov.by

МИНИСТЕРСТВО СВЯЗИ И ИНФОРМАТИЗАЦИИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ (Минсвязи)
пр-т Независимости, 10, 220050, г. Минск
Тел. (8-017) 227 38 61, факс 227 21 57
E-mail: mpt@mpt.gov.by

10.2009г. № 05-174033
На № _____ ад _____

Старшыні Грамадскага аб'яднання «Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны»
Трусава А.А.
вул. Румянцава, 13
220034, г. Мінск

Аб выпуску паштовай маркі і мастацкага канверта

Паважаны Алег Анатольевіч!

Вашы прапановы наконт выпуску паштовай маркі і мастацкага канверта да 400-годдзя Гальшанскага замка разгледжаны Міністэрствам сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь.

Улічваючы значнасць гэтай падзеі, Міністэрства сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь прыняло рашэнне дапоўніць тэматычны план выдання дзяржаўных знакаў паштовай аплаты на 2010 год выпускам мастацкага канверта з выявай Гальшанскага замка.

Намеснік Міністра

Н.С.Гаўрылава.

Ахвяраванні на ТБМ

- Шафарэнка Мікалай – 20000 р., г. Менск
- Бацяноўскі Аляксандр – 20000 р., в. Ізбіцкае
- Сурвіла Івонка – 100 дол. США, Канада
- Мурзэнак Пётр – 100 дол., Канада
- Пашута Аляксандр – 15000 р., Радзюшкічы
- Літоўка С.А. – 20000 р., г. Менск
- Гвара В.М. – 3000 р., Лельчыцы
- Безансон Людміла – 10000 р., г. Менск
- Ждановіч Міхась – 10000 р., г. Менск
- Ілюкевіч С. – 10000 р., г. Менск
- Давідоўскі Ігар – 40000 р., г. Менск
- Раманік Т.І. – 50000 р., г. Менск
- Басалай Алег – 15000 р., Івацэвічы
- Мінчук Георгі – 50000 р., г. Менск

- Некрасэвіч Софія – 15000 р., г. Менск
- Сняжко І.В. – 6000 р., г. Мазы
- Андрэеў І.А. – 25000 р., г. Менск
- Цвінгалеў Віталь – 10000 р., г. Жлобін
- Шкірманкоў Фел. – 20000 р., г. Слаўгарад
- Чэчат Аляксандр – 20000 р., г. Менск
- Стома Ларыса – 2500 р., г. Менск
- Скрэчка Анатоль – 10000 р., г. Мазы

Дзейнасць ГА “ТБМ імя Францішка Скарыны” па наданні роднай мове рэальнага статусу дзяржаўнай вымагае вялікіх выдаткаў. Падтрымаць ТБМ – справа гонару кожнага грамадзяніна краіны.

Просім Вашы ахвяраванні дасылаць на адрас, вул. Румянцава, 13, г. Мінск, 220034, альбо пералічыць на разліковы рахунак ТБМ №3015212330014 у Мінскай гардырэкцыі ААТ “Белінвестбанка” код 764 (УНП 100129705) праз любое аддзяленне ашчадбанка Беларусбанк.

Паведамленне		Грамадскае аб'яднанне “Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны” УНП 100129705	
		Мінская гарадская дырэкцыя ААТ “Белінвестбанка”	
Рахунак атрымальніка	3015212330014	Асабовы рахунак	764
(прывітанне, імя, імя па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Касіп		Пеня Разам	
Плательшчык			
Грамадскае аб'яднанне “Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны” УНП 100129705		Мінская гарадская дырэкцыя ААТ “Белінвестбанка”	
Рахунак атрымальніка	3015212330014	Асабовы рахунак	764
(прывітанне, імя, імя па-беларуску, адрас)			
Від плацяжы		Дата	Сума
Ахвяраванні на дзейнасць ТБМ			
Касіп		Пеня Разам	
Плательшчык			
Квітанцыя			
Касіп		М.П.	

Кастрычнік у ТБК Літвы

31 кастрычніка 2009 г. у Віленскім ТБК адбылася традыцыйная імпрэза, прысвечаная знакамітым асобам, што нарадзіліся ці памерлі ў гэтым месяцы.

На пачатку імпрэзы старшыня ТБК Хведар Нюнька паведаміў сумную вестку: на 68 годзе жыцця ў Вільні памёр старшыня Таварыства беларускай мовы Віленскага краю Юры Гіль, які апошнім часам вельмі шчыльна супрацоўнічаў з Таварыствам. Яго памяць адзначылі хвілінай маўчання. Сп. Хведар падрабязна распавёў аб дзейнасці Ю. Гіля па захаванні і прапагандзе беларускасці ў Літве. Больш падрабязна аб ім глядзі на нашым сайце.

Журналіст, кіраўнік беларускай перадачы на літоўскім радыё "нас Лаўрынавічус распавёў аб беларусах Літвы ў сёняшні час. Прывёў шмат статыстычных дадзеных адносна колькаснага складу беларускага насельніцтва ў рэспубліцы, а таксама і адносна найбольшых месцаў іх пражывання ў гэтай краіне. Не абшыю увагай і выбары новага прэзідэнта згуртавання беларусаў Літвы. На месца памерлага Лявона Мурашкі абралі Рамана Вайніцкага. На колькі гэта кандыдатура адпавядае зяманай пасады – пакажа час.

Мастачка Крыстына Балаховіч распавяла пра Зоську Верас. Беларускую супольнасць Вільні немагчыма ўявіць без гэтага імя. У яе лёсе адлюстраваліся ўсе тыя беларускія падзеі, што адбываліся ў гэтым Вечным Горадзе на працягу стагоддзя (да свайго стагоддзя яна не дажыла толькі адзін год). Перадусім гэта вытокі беларускай нацыі, яе зараджэнне і станаўленне. Першыя беларускія газеты і кнігі, першыя нацыянальныя адраджэнцы – побач з усім гэтым і жыла Зоська Верас і ў сваім жыцці зававала пра гэта свой успамін.

Зоська Верас, сапраўднае імя Людвіка Антонаўна СІВІЦКАЯ-ВОЙЦІК, нарадзілася 30 верасня 1892 г. на Украіне ў сям'і вайскоўца, у Нябесную Беларусь адыйшла 8 кастрычніка 1991 г. Пахавана на Панарскіх могілках у Вільні. Писала пад псеўданімі: Зоська Верас; А. Войцікава; Мама; Мірко; Л. Савіцкая; Шара Пташка.

З 1923 жыла ў Вільні. У 1924-1929 - адміністратар рэдакцыі газет Беларускай сялянска-рабочай грамады, у 1927-1931 - рэдактар дзіцячага часопіса «Заранка», пісала для яго апавяданні, а ў 1934-1935 -

дзіцячага часопіса «Пралескі», у 1928-1939 - старшыня Беларускага кааператыўнага таварыства «Пчала», адначасова (1934-1938) - рэдактар пчальскага часопіса «Беларуская борць» (Вільня). Друкуе свае творы ў часопісах «Шлях моладзі», «Студэнцкая думка». Пасля вайны была цалкам забытая беларускай супольнасцю. Толькі ў 1961 Зоська Верас была «адкрытая» Арсенам Лісам, пасля гэтага яе пачалі наведваць пісьменнікі, навукоўцы, журналісты, студэнты. У канцы 1980-х г.г. вакол Зоські Верас гуртавалася беларуская інтэлігенцыя Вільні.

Дэбютавала ў 1907 г. На беларускай мове ўпершыню надрукавалася ў «Нашай Ніве» ў 1911 г. Аўтар «Беларуска-польска-расейска-лацінскага батанічнага слоўніка» (Вільня, 1924), брашуры «Гісторыя ўжывання зёлак у лячэньні» (1934), кнігі вершаў і апавяданняў для дзяцей «Каласкі» (1985). Напісала ўспаміны пра М. Багдановіча, У. Галубка, Ядвігіна Ш. і інш.

На імпрэзе адзначаліся і чарговыя ўгодкі з дня нараджэння беларускага мастака Язэпа Драздовіча, чалавека надзвычай трагічнага лёсу.

Язэп Нарцызавіч Драздовіч нарадзіўся 1 кастрычніка 1888 года ў засценку Пунькі, што на Дзісеншчыне. Сярод сучаснікаў быў вядомы як мастак, скульптар, разьбяр, пісьменнік, паэт, археолаг, фалькларыст, педагог, вандароўнік. Але можна сказаць, што, нягледзячы на гэтую шырокую палітру талентаў, лёс ягоны не склаўся. Гэты чалавек дажываў свой век, не маючы сталага кавалка хлеба, не меў ён і ўласнага кута, дзе мог бы прытуліцца. Чым жа ён сілкаваўся? Адказ просты. Жыў у добрых людзей, якія кармілі. Але і напрыканцы жыцця ён заставаўся самім сабою: шанаваў сам і вучыў людзей шанаваць родную зямельку, яе культуру, вучыў бачыць у шэрым і штодзённым прыгожае. Гэта быў чалавек, які не пажадаў нікому служыць: ні палякам, ні бальшавікам, але застаўся да апошніх дзён верным роднай Беларусі.

«н першым сярод мастакоў усвядоміў сябе беларусам і першым пачаў адлюстроўваць на сваіх палотнах знакамітых беларускіх асобаў і лёсавызначальныя падзеі ў гісторыі Беларусі. н першым уваскрасіў вобраз легендарных палачанаў Усяслава Чарадзея і Францішка Скарыну. н першым у беларускім мастацтве

ўвёў сімвалізм. н першым пачаў і касмічную тэматыку. Шмат у чым ён быў першым.

Часта ў сваёй творчасці мастак звяртаўся да біблейных вобразаў. Вядомыя яго некалькі разьбяных фігур, напрыклад, Майсея. У дзённіку знаходзім адпаведны запіс аб гэтай працы: «Распачаў галаву правадыра жыдоўскага народу, тварца найстарэйшай тэорыі стварэння свету – знакамітага Майсея. (...) Найбольш мне падабаецца ў ягонай тэорыі стварэння свету: «Бог стварыў чалавека на сваё падабенства».

У сваёй творчасці – карцінах, дыянаках-маляванках, разьбяных працах – Драздовіч пакінуў багатую спадчыну. Мы можам убачыць там шмат выяваў касцёлаў, капліцаў, вясковых пейзажаў, якія кранаюць сваёю чысцінёю і ціхамірнасцю. Мастак шчодрый быў на талент, шчодрый і раздорваў яго людзям. Таму многае з ягонае спадчыны страцілася, але ёсць і шмат з таго, што засталася. Угледзімся ж у ягоныя краявіды, ягоныя працы, напоўненыя адметным мастакоўскім талентам. У іх ёсць шмат адказаў на тыя пытанні, якія не давалі мастаку спакою. Часта ў снах ён бачыў іншыя планеты, і тады нараджаліся творы касмічнага цыкла, якія па сёняшні дзень здзіўляюць шырынёю поглядаў творцы, яго духоўным светам.

Драздовіч верыў у тое, што чалавецтва ўрэшце рэшт паляціць у космас і наведвае розныя планеты. Так ён пісаў у сваім дзённіку: «І прыйдуць часы, калі бальшыня жыхароў нашай планеты адмовіцца ад учасця ў войнах, адмовіцца ад гэтага штучна ўзаконенага сярод вякоў моцным свету праз уладу сваю над людзьмі вялікага зладзейства, піхаючага цэлыя мільёны людзей на забойствы. І ўсю тэхніку з навукі абернуць не на паслугі гэтаму зладзейству, а на добрае дзела. Не на праліванне крыві, калецтва, асірочванне (...), не на ламанне касцей, руйнаванне ды падпальванне будынкаў, ніштожанне дару Божага, хлеба ды розных раслін (...). А на адваротнае. На падтрыманне жыцця, каб яно было здаровым, высокакультурным, добрым, разумным і прыгожым».

Не дажыў Драздовіч толькі трох год да палёту першага касмічнага спадарожніка і 7 год да першага палёту чалавека ў космас. Але ягоная мара аб міжпланетарных падарожжах зямлян збываецца.

Акрамя малявання Драздовіч займаўся і вывучэннем гісторыі Беларусі. н выявіў на Дзісеншчыне вельмі шмат старажытных паселішчаў. Да таго ж збіраў фальклор Дзісеншчыны, даследваў і апрацоўваў яе дыялекты. Пісаў вершы, апавяданні.

Яго творчасць шматгранная, неабдымная. І вельмі складана нават пералічыць не толькі творы мастака, але кірункі дзейнасці, чым ён займаўся.

Нажаль, паміраў цалкам забытым і закінутым усімі. Незадоўга да смерці, у яго, напоўненага адчаем вырвалася: «Мяне яшчэ пашукаюць». І сёння па крупіцах збіраюць творчасць гэтага чалавека, кожны раз адкрываючы ўсё новае і новае старонкі з багатай спадчыны Язэпа Драздовіча.

Хацелася б верыць, што ў свеце іншым ён знайшоў нарэшце свой прыстанак, і ягоныя вандроўкі назаўжды скончыліся.

Юрась Юркевіч у сваім выступе распавёў пра цікавыя моманты з жыцця беларускіх адраджэнцаў дзесячоў Антона Луцкевіча, Радаслава Астроўскага і Ўсевалада Ігнаціўскага звязаны з Эстоніяй. Усе яны ў свой час навучаліся ў Юр'еўскім (Тартускім) імператарскім універсітэце, хто больш, хто менш паспяхова. Да прыкладу, Антон Луцкевіч яго так і не скончыў. Сп. Юрась таксама паказаў і фотакопіі дакументаў з Юр'еўскага імператарскага ўніверсітэту, якія звязаныя з вышэйзгаданымі асобамі: іх фотаздымкі, атэстаты і г.д.

А напрыканцы імпрэзы прагучалі ўспаміны Мар'яна Пешкокевіча ў запісе, дзе ён згадаў моманты з цяжкага лагернага жыцця, калі яму з сям'ёй даводзілася выжываць у нечалавечых умовах. Там, у далёкай Сібіры, яны жылі ў прастай зямлянцы. Летам, калі ішлі дажджы, там усё працавала і залівалася. Зімой, у часе марозаў, сцены былі заледзянелыя і трэба было кругласутачна паліць, каб хоць крыху захаваць цяпла. І ён цудоўна разумеў, што гэта яму было пакаранне за любоў да Беларусі.

Варта адзначыць, што гэтыя ўспаміны запісала, захавала і перадала ў ТБК дачка Мар'яна Пешкокевіча Марыя, якая зберагае памяць пра свайго бацьку.

Алесь Адамковіч
Вільня, лістапад 2009 г.

Памяці Юрыя Гіля

24 кастрычніка 2009 г. у Вільні на 68-м годзе жыцця адыйшоў у нябесную Беларусь старшыня Таварыства беларускай мовы Віленскага краю Юры Гіль.

Беларуская супольнасць Літвы панесла непамерную страту. н быў адным з тых нешматлікіх, хто стаяў на прыныцах пабудовы незалежнае беларускае Беларусі. Да апошніх хвілінаў свайго зямнога пілігрымавання ён так і не мог прымірыцца з прыніжэннем нацыянальнае культуры, мовы, традыцый на сваёй Бацькаўшчыне.

У Літве, цягам апошніх двух дзесяцігоддзяў яго высылкамі шмат было зроблена па захаванні культурнай спадчыны і гістарычнай памяці беларусаў у гэтай краіне.

Дзякуючы намаганням Юрыя Гіля ўсталяваны крыж на тым месцы, дзе некалі стаяла хата, у якой нарадзіўся Францішак Багушэвіч. Менавіта ён рабіў шмат намаганняў па захаванні памяці гэтага патрыярха беларускага адраджэння на Віленшчыне. Умела супрацьстаяў зпольшчанай частцы насельніцтва Віленскага краю і прапагандаваў сярод іх беларускасць. У Свіранях Ю. Гіль усталяваў не толькі крыж памяці Багушэвіча, але ў мясцовым доме культуры заснаваў беларускую бібліятэку, усталяваў шыльду ў гонар Францішка Багушэвіча, дамогся назвы адной з вуліц у гонар яго імя, як сам неаднаразова падкрэсліваў, свайго любімага паэта. Ад літоўскіх уладаў атрымаў дазвол на ўсталяванне мемарыяльнай шыльды Францішку Багушэвічу ў Вільні. На жаль, не паспеў здзейсніць сваю задуму.

Юры Гіль дамагаўся і вяртання імя Браніслава Тарашкевіча на яго радзіме ў Лаварышках. Хацеў, каб мясцовай школе прысвоілі імя Б. Тарашкевіча. На жаль, мясцовыя ўлады не далі магчымасці назваць школу ў гонар гэтага славяна сына лаварышкаў зямлі. Але ён дамогся, каб адна з вуліц Лаварышак насіла імя стваральніка першай беларускай граматыкі.

Юры Гіль спрычыніўся і да адкрыцця беларускага касцёла ў Вільні. І сёння там адбываюцца набажэнствы па-беларуску.

А больш за ўсё Юры Гіль любіў свой маленькі куточак, дзе прыйшоў на свет у 1942 г. Гэта вёска Вашунова Докшыцкага раёна Віцебскай вобласці. Зараз, паводле свайго ўласнага жадання, спачывае ў сваім Засценку, аб якім некалі напісаў:

*Сніцца мне часта,
І цягне заўсёды дамоў
Магітам бацькоўскай хата,
Дзе жыў я і пасвіў кароў.
Цяпер ён стаіць апусцелы,
Бязлюдны, маркотны куточак.
Сівы, нібы дзед застарэлы,
З усім паваліўся хлявок.*

Шмат зроблена Юрыем па ўшанаванні беларускасці ў Літве. Шмат яшчэ чаго планавалася. Але бязлітасны час перарваў здзяйсненне задуманых планаў, не дазволіў дачакацца бяспарнай вольнасці Яго Святой Беларусі.

У нашай памяці, у памяці беларусаў, Юры Гіль назаўжды застанеца шчырым, самаахварным, самаадданым патрыётам і змагаром за беларускую Беларусь.

Спі спакойна ў сваёй роднай зямлі і няхай Табе сняцца сны аб Вольнай і Незалежнай Беларусі.

Таварыства беларускай культуры ў Літве выказывае глыбокае спачуванне сям'і, родным і бліжнім нябожчыка.

* * *

Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны выказвае спачуванне ўсёй Беларусі ў сувязі са смерцю яе вернага сына Юрыя Гіля. Ю. Гіль усё жыццё працаваў і працаваў для Бацькаўшчыны. Кожны год, кожны дзень, кожную хвіліну. Шмат зрабіў, шмат не дарабіў, упаў на адвечным шляху да свайго Беларусі. Быў непакінутым у сваёй беларускасці, такім і застанеца ў памяці ўсіх, хто яго ведаў.

Сакратарыят ТБМ.

Рэдактар Станіслаў Суднік

Рэдакцыйная калегія:

Людміла Дзіцэвіч, Вольга Іпатава, Ірына Марачкіна, Леакадзія Мілаш, Алесь Петрашкевіч, Людміла Піскун, Аляксей Пяткевіч, Уладзімір Содаль, Станіслаў Суднік, Павел Сцяцко, Алег Трусаў.

Аўтары цалкам адказныя за падбор і дакладнасць прыведзенай інфармацыі

Газета надрукавана ў Лідскай друкарні. 231300, г. Ліда, вул. Ленінская, 23.
Газета падпісана да друку 16. 11. 2009 г. у 10.00. Замова № 2482.
Аб'ём 1 друкаваны аркуш. Наклад 2000 асобнікаў.
Падпісны індэкс: 63865.
Кошт падпіскі: 1 мес.- 2730 руб., 3 мес.- 8190 руб.
Кошт у розніцу: па дамоўленасці.

Заснавальнік:

ТБМ імя Францішка Скарыны.

Пасведчанне аб рэгістрацыі:

№ 83 ад 27 сакавіка 2007 г.

Адрас рэдакцыі:

231293, Лідскі р-н, в. Даліна.

Адрас для поштовага адрасавання:

231282, г. Ліда-2, п/с 7.

E-mail: naszaslowa@tut.by

http://tbmlida.byhost.org